

УДК 94:061.2(477)«1980/1990»

*Сергій Кикоть
(Переяслав-Хмельницький)*

ПРИЧИНИ І ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ МОЛОДІ В УКРАЇНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 80-х – НА ПОЧАТКУ 90-х рр. ХХ ст.

У статті автор зробив спробу на основі сучасної методології наукових досліджень, об'єктивно, з урахуванням нової суспільно-політичної ситуації, висвітлити передумови та причини виникнення молодіжних громадських об'єднань в Україні у другій половині 80-х - на початку 90-х рр. ХХ ст.

Встановлено, що головною особливістю утворення молодіжних громадських організацій у досліджуваній період є те, що вони виникали в процесі трансформації суспільно-політичної системи, еволюції від тоталітаризму до плюралістичної демократії. Їх виникнення визначалося наявністю соціально-економічної кризи, яку переживало українське суспільство.

Доведено, що виникнення неформальних молодіжних груп в Україні обумовлено низкою чинників, головні із яких – однобічний диктат комуністичної партії, ігнорування на офіційному рівні плюралізму думок, «споживацьке ставлення» партійної номенклатури до молоді, що призводило до поглиблення суперечностей у взаємовідносинах поколінь.

Виникненню молодіжних громадських об'єднань сприяло поширення інформації про сталінські репресії, нездатність влади забезпечити молодь соціальними гарантіями, вплив української діаспори, безпосередня ініціатива молоді.

Ключові слова: *молодь, молодіжні громадські об'єднання, молодіжний рух, неформальні групи, комсомол, гласність, «перебудова».*

Молодіжні громадські об'єднання є не тільки виразниками молодіжної ініціативи, але й активними захисниками прав і свобод молоді. В умовах цивілізаційного вибору України, який стає пріоритетним вектором розвитку в напрямі утвердження української державності, стає зрозумілим, що вивчення громадської ініціативи найактивнішої верстви суспільства через суспільно-політичну діяльність її громадських структур, а саме молодіжних громадських організацій, є досить важливим завданням для української історичної науки. Молодіжні громадські об'єднання неодноразово виступали не тільки рушійною силою розгортання українського національно-демократичного руху, але й поборниками необхідності проведення радикальних реформ в економіці та суспільно-політичних відносин в Україні.

На нашу думку, особливо актуальним у цьому контексті є період другої половини 80-х - початку 90-х рр. ХХ ст., коли в Україні, як і в СРСР в цілому, відбувалися важливі суспільно-політичні зміни, рушієм яких значною мірою виступала молодь.

Проблема виникнення молодіжних громадських об'єднань у зазначений хронологічний період знайшла своє відображення в наукових працях вітчизняних учених. Досліджуючи основні тенденції розвитку молодіжного руху в Україні, В. Головенько звернув увагу на альтернативні комсомолу молодіжні об'єднання, що почали виникати в другій половині 80-х рр. ХХ ст., та провів систематизований аналіз чисельності молодіжних організацій, їхнього статусу та особливостей діяльності. Перебудова з її гласністю та децентровими процесами сприяла появі неформального молодіжного руху, що розпочався й у лавах ЛКСМУ у формі молодіжних політичних клубів [4]. Крізь призму соціально-економічних та політичних трансформацій досліджували молодіжне середовище М. Головатий та О. Яременко, які визначили головні проблеми української молоді розглядуваного періоду [2; 3].

Окремо слід відзначити роботу, яку провели в галузі історико-політологічного аналізу молодіжного руху науковці О. Корнієвський та В. Якушик, котрі запропонували класифікацію молодіжних організацій [7]. В основу цієї класифікації було покладено типологізацію політичних партій. Проблематикою молодіжного та студентського руху займалися дослідники

О. Єригін [5], І. Коляка [6].

Незважаючи на наявність наукових праць з окресленої проблематики вони все ж є дотичними до запропонованої нами проблеми, а тому постає необхідність, на нашу думку, більш ґрунтовно дослідити власне передумови та причини виникнення молодіжних об'єднань в Україні в другій половині 80-х - на початку 90-х рр. ХХ ст.

Мета дослідження полягає у спробі на основі сучасної методології наукових досліджень, об'єктивно, з урахуванням нової суспільно-політичної ситуації, висвітлити передумови та причини виникнення молодіжних громадських об'єднань в Україні в період другої половини 80-х - початку 90-х рр. ХХ ст.

Головною умовою утворення молодіжних об'єднань є спільність інтересів та мети, на досягнення якої спрямована діяльність цих організацій. Доречно вважати, що офіційному утворенню молодіжної громадської організації передують період її неформального оформлення. У другій половині 1980-х рр. неформальні молодіжні об'єднання склали основу молодіжного руху і саме з їхнього складу вийшли перші молодіжні громадські організації незалежної України.

Важливою передумовою виникнення громадських організацій молоді були процеси, пов'язані із впровадженням «гласності та демократизації» в Україні. Зміст радянського варіанту гласності включав два аспекти: забезпечення певної відкритості й доступності партійних та державних установ, а також існування дозваної інформаційної свободи. Цей процес мав суперечливий характер: влада декларувала одне, а виконувалося зовсім протилежне задекларованому. Тому під гриф «цілком таємно» потрапляли й документи, що стосувалися молоді [10, арк. 115].

Проголошена радянською владою політика гласності спровокувала розгортання в Україні нового явища: у другій половині 1980-х рр. розпочалося громадське обговорення актуальних суспільних проблем. Головними серед них були наступні: захист та відновлення прав і позицій української мови, якість освіти, становище культури, «білі плями» історії, стан навколишнього середовища та розвитку економіки. Гласність активізувала суспільство, з'явилися пошуки виходу з кризи [9, арк. 53]. Молодь проявила зацікавленість і взяла активну участь у дискусіях, що проводилися в Українському культурологічному клубі, Товаристві Лева, дискусійних політичних клубах при комсомольських організаціях, «Спадщині» та «Громаді».

Гласність спровокувала стрімкий розвиток свободи слова в Україні, активізувала процес відновлення історичної правди, що отримав назву «ліквідація білих плям». У другій половині 1980-х рр. стали повертатися «забуті» імена відомих діячів у сфері культури, науки, політики. Розширювався доступ до архівів, з'явилися можливості ознайомитися з працями українських дослідників. Поява нової історичної інформації посприяла розгортанню обговорення важливих історичних проблем з участю широкого загалу, що сприяло переосмисленню минулого та появі плюралізму думок з правом на альтернативний погляд. Відбувався процес своєрідної деформації усталених стереотипів, що супроводжувався появою нових інтерпретацій відомих фактів та процесів із переоцінкою діяльності історичних осіб, осмислення сучасності через призму історичного досвіду. Свідченням цього стало інформаційне насичення альтернативної молодіжної преси кінця 1980-х рр., де близько 70 % друкованих площ займала інформація, що стосувалася історії діяльності ОУН-УПА та аналітичних матеріалів про становище України в складі СРСР. Тому навіть часткове повернення народів України історичної правди призвело до прозріння частини представників політичної та культурної еліти, яка стала в авангарді українського національно-визвольного руху кінця 1980-х рр.

Можна стверджувати, що розгортання демократичних процесів в Україні в другій половині 1980-х рр., зумовлених появою «перебудови та гласності», стало відчутним каталізатором активізації молодіжного руху в республіці. У середині 1980-х рр. ініціатива молоді характеризувалася зростаючою тенденцією до поглиблення протистояння між офіційною, державною організацією ЛКСМУ та молодіжною неформальною самодіяльністю. Комсомол втрачав авторитет та свій вплив на молодь. Між офіційною партійно-державною політикою влади та реальними проблемами молодого покоління існували суперечності, які не

усувалися шляхом компромісів. У другій половині 1980-х рр. під впливом суспільно-політичних чинників у середовищі ЛКСМУ стали виникати неформальні молодіжні та студентські організації, групи, актив яких розчарувався в діяльності комсомолу.

Курс на перебудову дав законодавчу базу для легалізації існуючих неформальних груп, започаткував демократизацію суспільства, ліквідував цензуру і тому спровокував виникнення нових молодіжних об'єднань. Однак молодіжні організації не завжди виникали в результаті самодіяльності, а часто їх утворення було ініційовано зовні – державою, політичними партіями, громадськими об'єднаннями, окремими громадянами, іноземними об'єднаннями, українською діаспорою тощо. Більше того, це поступово перетворювалося на провідний спосіб заснування організації, і головною базою для створення молодіжних об'єднань виступали вже не молодіжні субкультури, а здебільшого спільність тих чи інших інтересів їх засновників. Саме задля їх досягнення молоді, іноді навіть не протиставляючи себе дорослим, об'єднувалися в організації.

Однією з головних причин, що спровокувала утворення масових молодіжних організацій, була перебудова, що ініціювала обговорення соціально-економічних, національних, релігійних проблем та висвітлення історичних прогалин. В Україні ці процеси на тлі гласності призвели до створення різних за специфікою рухів «за перебудову» та до активізації участі молоді в політклубах. Так, у 1987 р. в Україні їх було 1119, а у вересні 1988 р. – вже близько 3000, і об'єднували вони 72 тис. молодих людей [4, с. 98].

Однією з причин, що сприяла поширенню неформальних об'єднань і утворенню політичних клубів, стала інформація про сталінські репресії та політичні процеси в «застійні» роки, що поширювалася з квітня 1985 р. Вона призвела до розчарування молоді в ЛКСМУ та утворенні на її базі внутрішніх неформальних течій. Активне зростання чисельності неформальних груп відбулося в 1983-1986 рр., головними причинами чого були, по-перше, низький рівень організації відпочинку молоді з боку комсомольських організацій та закладів культури; по-друге, низька конкурентоспроможність закладів культури з наявними друкованими й відеоінформаційними ресурсами та незадовільний стан матеріально-технічної бази закладів культури і спорту, обмеженість місць масового відпочинку молоді.

Суттєвим чинником, що активізував молоді та вплинув на переосмислення становища України була аварія на ЧАЕС, що зініціювала низку проблем. Так, у 1987 р. в Україні виник неформальний екологічний рух. У Києві та інших містах республіки стали створюватися первинні осередки організації «Зелений світ». Невдовзі вона трансформувалася в асоціацію громадських екологічних організацій, яку було зареєстровано наприкінці 1987 р. при Українському Комітеті захисту миру. Значну частину членів асоціації становила молоді, особливо студентство.

Забруднення навколишнього середовища було однією з причин, що спровокували виникнення Товариства Лева, яке розпочало проводити низку екологічних заходів, спрямованих на поліпшення екологічної ситуації в регіоні. Основною рушійною силою розвитку екологічного руху були неформальні молодіжні організації, актив яких вимагав від влади зупинити системне забруднення навколишнього середовища.

Ще однією причиною виникнення нових молодіжних організацій стала криза та розкол ЛКСМУ. У другій половині 1980-х рр. комсомол України опинився у стадії стагнації, коли виразно проявилися ознаки кризи цієї організації. У 1990-1991 рр. у молодіжному середовищі значного поширення набули антикомуністичні настрої. Так, за даними різних опитувань, більше 50 % молодих людей негативно оцінювали діяльність комсомолу та КПУ. Незначна практична діяльність центральних і місцевих органів влади у сфері молодіжної політики не покращували й без того складне соціальне становище молоді [10, арк. 115]. Для настрою найактивнішої верстви суспільства цих років характерне відчуття безвиході, зневіри, унікального історичного песимізму, переконання, що у правлячої партії немає серйозної цілеспрямованої молодіжної політики. В Україні так і не з'явилися молодіжні організації, готові до конструктивної співпраці з КПУ та ЛКСМУ [10, арк. 116]. Протягом 1990 р. керівництво ЛКСМУ лише хворобливо протестувало проти дій опозиційних молодіжних об'єднань та вимагало від влади заборони діяльності «екстремістських» організацій молоді [10, арк. 77].

1991 р. характеризувався проявом гострої кризи в лавах ЛКСМУ. Свідченням розколу організації стала III Республіканська конференція ЛКСМУ «Молодь за демократичний соціалізм» (МДС), що пройшла 17-18 травня 1991 р. У її роботі взяло участь понад 600 делегатів. У доповідях та виступах делегатів з областей висловлювалася стурбованість загостренням суспільно-політичної ситуації в країні. Учасники конференції зазначили, що проведена на XXV з'їзді ЛКСМУ під гаслом демократизації ревізія основних принципів її побудови і діяльності порушила внутрішні зв'язки в організації, призвела до відриву його керівних органів від низових комсомольських організацій. Це суттєво послабило вплив Спілки на вирішення молодіжних проблем, спричинило зниження її авторитету серед молоді. Наводилися дані, що з 1989 по 1990 рр. чисельність ЛКСМУ (МДС) зменшилася з майже 7 млн. до 3,7 млн. членів [10, арк. 132]. Делегати підкреслювали, що подальше збереження такого становища може призвести до повного розпаду комсомолу. У багатьох випадках зазначалося, що серйозної шкоди Спілці завдали намагання деяких комітетів комсомолу дистанціюватися від КПУ.

Проти лінії на ідейне й організаційне зміцнення Спілки виступила група делегатів, що сформувалася на конференції як «демократична фракція». До її складу ввійшли в основному представники Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської, Київської та комсомольської організації ЧАЕС (усього 59 осіб). Вони виступили проти внесення в Програму і Статут Спілки змін і доповнень, спрямованих на централізацію організації, підвищення відповідальності комсомолу за виконання статутних вимог, зміцнення зв'язків із КПУ [4, с. 132]. Представники «демократичної фракції» характеризували позиції керівництва ЦК ЛКСМУ (МДС) як «правий відкат» та повернення до старих методів роботи під керівництвом «старшого партнера» [10, арк. 133]. Проте, за свідченням очевидців, частина делегатів виявила апатію, байдужість до проблем, що обговорювалися, не брала участі в дискусії й голосуванні. Члени «демократичної фракції» оголосили, що рішення конференції розглядають як необов'язкові, такі, що прийняті з перевищенням повноважень, наданих з'їздом. Вони також заявили, що будуть виступати проти їх практичного здійснення і закликали до цього комсомольські організації. Секретар комітету комсомолу ЧАЕС оголосив про рішення своєї організації вийти зі складу ЛКСМУ (МДС). 12 травня 1991 р. таке ж рішення прийняла конференція Демократичної спілки молоді Львівщини. У Львівській області розпочала діяльність оновлена обласна організація ЛКСМУ (МДС), що об'єднувала близько 12 тис. осіб [10, арк. 134]. Події навколо ЛКСМУ свідчили про наявність розколу в наймасовішій молодіжній організації того часу.

Після заборони в серпні 1991 р. діяльності КПУ керівництво ЛКСМУ поставило завдання до середини вересня провести з'їзд і перейменувати організацію для того, щоб усе майно залишилося за комсомольською Спілкою. У вересні відбувся останній – XVII – з'їзд ЛКСМУ (МДС). З'їзд прийняв рішення про перетворення ЛКСМУ (МДС) у Спілку молодіжних організацій України (СМОУ). Усім обласним організаціям пропонувалося до кінця жовтня провести конференції, на яких створити організації зі своїми статутними документами і ввійти до СМОУ, що й було зроблено. У результаті утворилися практично самостійні молодіжні організації, у першу чергу, їх правонаступники Спілка молодіжних організацій України (СМОУ), Спілка піонерських організацій України (СПОУ) та обласного рівня: Спілка молодіжних організацій Миколаївщини, Організація демократичної молоді Івано-Франківщини, Закарпатська демократична спілка молоді, Демократична спілка Тернопільщини, Спілка молодіжних організацій Вінниці, Дніпропетровська спілка молоді, Спілка молодіжних організацій Києва [1, с. 100].

З розпадом комсомолу стали незалежними Асоціація молодіжних житлових комплексів України, Асоціація МЖК воїнів-інтернаціоналістів України, Всеукраїнська рада молодих учених та спеціалістів, Всеукраїнський фонд студентів, Асоціація молодіжних пошукових об'єднань України «Обеліск», Асоціація учнівської молоді України, Республіканський молодіжний благодійницький фонд допомоги потерпілим від аварії на Чорнобильській АЕС, Українське молодіжне аерокосмічне об'єднання «Сузір'я», Молодіжна морська ліга [8, с. 69]. Кожна регіональна молодіжна організація отримала право не тільки виступати самостійною

юридичною одиницею, а й мати власні статут, програму, концепцію розвитку.

Отже, проаналізувавши передумови та причини виникнення молодіжних громадських об'єднань в Україні у другій половині 80-х □ на початку 90-х рр. ХХ ст. констатуємо, що виникали вони в процесі трансформації суспільно-політичної системи, еволюції від тоталітаризму до плюралістичної демократії. Їх виникнення визначалося наявністю соціально-економічної кризи, яку переживало українське суспільство.

Встановлено, що виникнення неформальних молодіжних груп в Україні обумовлено низкою чинників, головні із яких – однобічний диктат комуністичної партії, ігнорування на офіційному рівні плюралізму думок, «споживацьке ставлення» партійної номенклатури до молоді, що впливало на поглиблення суперечностей у взаємовідносинах поколінь. Спектр причин виникнення молодіжних громадських організацій у досліджуваній період досить широкий і пов'язаний із кризою радянської влади, розколом ЛКСМУ, виникненням багатопартійності, децентралізацією та лібералізацією влади в роки перебудови, екологічною кризою, спровокованою катастрофою на ЧАЕС, західноєвропейськими молодіжними культурними впливами тощо.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Багмет М. О. Проблеми формування національної самосвідомості молоді України у 60-ті – 80-ті роки : деформації, уроки : дис. ... д-ра іст. наук : спец. 07.00.01 «Історія України» / М. О. Багмет ; НАН України, Ін-т історії України. – К., 1993. – 523 с.
2. Головатий М. Молодіжна політика в Україні : проблеми оновлення / М. Головатий ; Укр. НДІ проблем молоді. – К. : Наук. думка, 1993. – 238 с.
3. Головатий Н. Ф. Соціологія молоді : курс лекцій / Н. Ф. Головатий. – К. : МАУП, 1999. – 224 с.
4. Головенько В. А. Український молодіжний рух у ХХ столітті (історико-політологічний аналіз основних періодів) / В. А. Головенько. – К.: А.Л.Д., 1997. – 160 с.
5. Єригін О. Особливості формування і діяльності студентських громадсько-політичних об'єднань в умовах становлення багатопартійності в Україні : автореф. дис. ... кан. філософ. наук : спец. 09.00.01 «Філософія» / О. Єригін. – Х., 1993. – 17 с.
6. Коляка І. Р. Студентський рух в Україні (кінець 80-х – початок 90-х років ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.01 «Історія України» / І. Р. Коляка ; Київський ун-т Т. Шевченка. – К., 1994. – 22 с.
7. Корнієвський О. А. Молодіжний рух та політичні об'єднання в сучасній Україні / О. А. Корнієвський, В. М. Якушик ; за ред. М. Ф. Головатого, В. М. Якушика. – К. : Київське братство, 1997. – 132 с.
8. Молоде покоління нової України : ескіз соціального портрету. – К.: А.Л.Д., 1995. – 96 с.
9. ЦДАГО України. – Ф.1.– Оп. 25. – Спр. 2554. Інформаційно-методичні матеріали ЦК КПРС «Ідеологічна робота : проблеми, пошук, досвід» № 3-5 (друкарський принтер), 1989, 86 арк.
10. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп. 25. – Спр. 2903. Основи молодіжної політики, про стан у ЛКСМУ і піонерській організації України, підсумки III конференції ЛКСМУ (МДС) про підписання нового Союзного договору, інші питання діяльності профспілок, молодіжних організацій і громадських об'єднань. 07.01.1991–12.08.1991, 307 арк.

REFERENCES

1. Bagmet M. O. Problemy formuvannya natsionalnoyi samosvidomosti molodi Ukrayiny u 60-ti – 80-ti roky : deformatsiyi, uroky : dys. ... d-ra ist. nauk: spets. 07.00.01 «Istoriya Ukrayiny» / M. O. Bagmet ; NAN Ukrayiny, In-t istoriyi Ukrayiny. – K., 1993. – 523 s.
2. Golovaty M. Molodizhna polityka v Ukrayini : problemy onovlennya / M. Golovaty ; Ukr. NDI problem molodi. – K. : Nauk. dumka, 1993. – 238 s.
3. Golovaty N. F. Sotsiologiya molodezhy : kurs lekciy / M. F. Golovaty. – K. : MAUP, 1999. – 224 s.
4. Holovenko V. A. Ukrayinskyy molodizhnyy rukh u XX stolitti (istoryko-politologichnyy analiz osnovnykh periodiv) / V. A. Golovenko. – K. : A.L.D., 1997. – 160 s.

5. Yeryhin O. Osoblyvosti formuvannya i diyalnosti studentskykh gromadsko-politychnykh obyednan v umovakh stanovlennya bagatopartiynosti v Ukrayini : avtoref. dys. ... kan. filosof. nauk : spets. 09.00.01 «Filosofiya» / O. Yeryhin. – Kh., 1993. – 17 s.
6. Kolyaka I. R. Studentsky rukh v Ukrayini (kinets 80-h – pochatok 90-h rokiv XX st.) : avtoref. dys. ... kand. ist. nauk : spets. 07.00.01 «Istoriya Ukrayiny» / I. R. Kolyaka ; Kyivskyy un-t T. Shevchenka. – K., 1994. – 22 s.
7. Korniyevskyy O. A. Molodizhnyy rukh ta politychni obyednannya v suchasniy Ukrayini / O. A. Korniyevskyy, V. M. Yakushyk; za red. M.F. Golovatoho, V. M. Yakushyka. – K. : Kyivske bratstvo, 1997. – 132 s.
8. Molode pokolinnya novoyi Ukrayiny : eskiz socialnoho portretu. – K.: A.L.D., 1995. – 96 s.
9. Tsentralnyy derzhavnyy arkhiv hromadskykh obyednan (TSDAHO) Ukrayiny. – F.1. – Op. 25. – Spr. 2554. Informatsiyno-metodychni materialy TSK KPRS «Ideologichna robota : problemy, poshuk, dosvid», 1989, 86 ark.
10. TSDAHO Ukrayiny. – F.1. – Op. 25. – Spr. 2903. Osnovy molodizhnoyi polityky, pro stan u LKSMU i pionerskiy organizaciyi Ukrayiny, pidsumky III konferenciyi LKSMU (MDS) pro pidpysannya novoho Soyuznoho dohovoru, inshi pytannya diyalnosti profspilok, molodizhnykh organizaciy i hromadskykh obyednan. 07.01.1991–12.08.1991, 307 ark.

Кикоть С. Причины и предпосылки возникновения общественных объединений молодежи в Украине во второй половине 80-х - начале 90-х гг. XX в.

В статье автор сделал попытку на основе современной методологии научных исследований, объективно, с учетом новой общественно-политической ситуации, осветить предпосылки и причины возникновения молодежных общественных объединений в Украине во второй половине 80-х – начале 90-х гг. XX в.

Установлено, что существенной особенностью образования молодежных общественных организаций в исследуемый период является то, что они возникали в процессе трансформации общественно-политической системы, эволюции от тоталитаризма к плюралистической демократии. Их возникновение определялось наличием социально-экономического кризиса, который переживало украинское общество.

Доказано, что возникновение неформальных молодежных групп в Украине обусловлено рядом факторов, главные из которых – односторонний диктат коммунистической партии, игнорирование на официальном уровне плюрализма мнений, «потребительское отношение» партийной номенклатуры к молодежи, что влияло на углубление противоречий во взаимоотношениях поколений.

Возникновению молодежных общественных объединений способствовало распространение информации о сталинских репрессиях, неспособность власти обеспечить молодежь социальными гарантиями, влияние украинской диаспоры, непосредственная инициатива молодежи.

Ключевые слова: *молодежь, молодежные общественные объединения, молодежное движение, неформальные группы, комсомол, гласность, «перестройка».*

Kykot S. Causes and predictors of associations youth in Ukraine in the second half of the 80-s - early 90-s of XX century

The author made an attempt on the basis of modern research methodology, objective, taking into account the new socio-political situation, to highlight the background and causes of youth NGOs in Ukraine during the second half of the 80's – early 90's of XX century.

It is established that the essential feature of the education of youth organizations in the study period is that they arise in the process of transformation of the socio-political system evolution from totalitarianism to a pluralist democracy. Their appearance is determined by the presence of social and economic crisis, which for the Ukrainian society.

It is proved that the emergence of informal youth groups in Ukraine due to several factors, the main of which – unilateral dictates of the Communist Party, ignoring officially pluralism, «consumer

attitude» to the party nomenclature youth that influenced the deepening contradictions in relations between generations.

The emergence of youth associations promoted the dissemination of information about the Stalinist repressions, inability to provide young people with social guarantees, the impact Ukrainian diaspora direct initiative of young people.

Keywords: *young, youth associations, youth movement, informal groups, the Komsomol, publicity, «restructuring».*

Одержано 10.12.2013